

Onderwerp Financiële Afronding Cascorenovatie Stadsschouwburg

Steller R.G. Oorthuizen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 60 27 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk 6071786

Datum 24-01-2017 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 28 mei 2014 onder nummer 10a heeft uw raad bij de vaststelling van de jaarrekening 2013 een budget van 1,2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de renovatie van het casco van de Stadsschouwburg. Aangezien het geen investeringsproject betreft, maar (achterstallig) onderhoud is de opstelling van een nacalculatie niet verplicht. Gegeven de financiële en inhoudelijke omvang van deze renovatie achten wij het wenselijk de verantwoording van de besteding van dit bedrag met u te delen.

Wij hebben bij dit project ervaren dat het tijdspad voor de vergunningverlening bij (Rijks)monumentale panden ongewis is. Het tijdspad waar we normaliter bij onderhoudswerk aan een Rijksmonument vanuit mochten gaan, is met enkele maanden overschreden. Het gevolg was fors hogere kosten door het moeten doorwerken onder winterse omstandigheden. De kosten hebben we kunnen opvangen binnen de totaal beschikbare middelen, maar het is wel lering voor de toekomst.

Bijgaand treft u dan ook een door ons opgestelde financiële rapportage aan, die opgesteld is overeenkomstig het stramien van een nacalculatie. Gegeven het bijzonder karakter van dit werk treft u daarnaast een fotoreportage aan van deze bijzondere onderhoudsklus.

Wij vertrouwen erop u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Peter den Oudsten".

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Peter Teesink".

de secretaris,
Peter Teesink

FINANCIËLE VERANTWOORDING CASCORENOVATIE STADSSCHOUWBURG

INHOUDSOPGAVE

Vooraf	1
1. Projectbeschrijving	1
2. Kredietbesluiten	1
3. Tijdsplanning.	2
4. Aanbestedingsprocedure.	2
5. Moment van gereedkoming, ingebruikneming	2
6. Totale definitieve kosten	2
7. Verschillenanalyse	3
8. Afwikkeling meer-/minderwerk e.d.	5
9. Handelwijze t.a.v. onder-/overschrijdingen, e.d.	5
10. Fiscale aspecten	5

Vooraf

Sinds 2009 was bekend dat het casco van het Rijksmonument Stadsschouwburg – daken, gemetselde en gestukadoorde geveldelen, het houtwerk van daklijsten, goten, ramen, deuren en kozijnen en al het zink en loodwerk – een grondige opknopbeurt nodig had. Bij de vaststelling Jaarrekening 2013 is een bedrag van 1,2 miljoen euro beschikbaar gekomen voor het inmiddels hoognodige onderhoud.

1. Projectbeschrijving

Het project 'Renovatie Casco Stadsschouwburg' is ruwweg opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Bouwkundig herstel van alle gevels (metselwerk, stukadoorwerk en schilderwerk);
2. Bouwkundig herstel van houten ramen, deuren en kozijnen, inclusief schilderwerk;
3. Herstel en schilderen van hekwerken;
4. Het vervangen van dakbedekkingen, met leveren en aanbrengen dakisolatie;
5. Het plaatselijk reconstrueren van de zinken dak-bekleding;
6. Leveren aanbrengen zinken goten en zinken hemelwaterafvoeren;
7. Het herstellen, deels vervangen van houten gevellijsten en houten goten;
8. Het herstellen, deels vervangen van het loodwerk;
9. Het reconstrueren van de entreestoep in Belgisch hardsteen;
10. Leveren aanbrengen achterzet-beglazing bij ramen;

Voor de uitvoering van de werkzaamheden dient de Stadsschouwburg volledig in de steigers gezet te worden.

2. Kredietbesluiten.

Op 28 mei 2014 heeft de gemeenteraad onder nummer 10a de jaarrekening 2013 vastgesteld en daarmee is een bedrag van 1,2 miljoen euro beschikbaar gekomen ten behoeve van de renovatie van het casco van de Stadsschouwburg. Voorts is na een eerdere afwijzing in 2014 in 2015 een BRIM-subsidie van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) verkregen van maximaal 0,364 miljoen euro. Daarmee komt het budget voor de cascorenovatie op 1,546 miljoen euro. De bijdrage vanuit het Gresco voor investeringen in dakisolatie en dubbele beglazing (Gresco, raadsbesluit van 17 mei 2015, nr. 7g) wordt afzonderlijk afgewikkeld.

In onderstaand overzicht is de tot standkoming van het budget op grond van beide raadsbesluiten weergegeven.

Beschikbaar budget Renovatie Stadsschouwburg		Casco	Raadsbesluit		Bedrag	
			d.d.	nr.		
1.	Jaarrekening 2013		28-5-2014	10a		1.200.000
2.	Gresco-investering verduurzaming casco		27-5-2015	7g	87.200	(*)
3.	BRIM- subsidie Rijksdienst Cultureel Erfgoed		n.v.t.			364.372
Totaal beschikbaar bedrag voor cascorenovatie						1.564.372
(*)	De verduurzaming van de Stadsschouwburg omvat 3 onderdelen: dakisolatie, isolerende achterzetbeglazing en een energiebesparend luchtbehandelingssysteem met een totaalinvestring van 141 duizend euro. Het luchtbehandelingssysteem (53,8 duizend euro) maakt geen deel uit van de cascorenovatie en blijft hier buiten beschouwing. De financiële afwikkeling/ verantwoording van de Gresco-investeringen in het casco (87,2 duizend euro) wordt separaat door het Gresco verzorgt; de kosten van deze investering zijn dan ook niet opgenomen in deze verantwoording.					

3. Tijdsplanning

Oorspronkelijk was het streven de werkzaamheden uit te voeren in de periode medio mei 2015 – november 2015. Daartoe was in mei begonnen met de inrichting van de bouwplaats en de steigeropbouw in goed overleg met het Preadiniusgymnasium om mogelijk geluidsoverlast tijdens de examenperiode te voorkomen. Het verkrijgen van de bouwvergunning vergde evenwel veel meer tijd dan was voorzien (bouwplaats-inrichting en steigeropbouw zijn niet vergunning plichtig). Er was gerekend met een vergunning-traject van 6 maanden, hetgeen normaliter toereikend is bij onderhoudswerkzaamheden aan een Rijksmonument. Beoogde startdatum voor de feitelijke werkzaamheden aan het casco was medio juni, zodat alle weersgevoelige werkzaamheden voor de winter van konden worden uitgevoerd. De planning van de aannemer was daar ook op afgestemd. De procedure voor het verkrijgen van de vergunning liep echter aanzienlijk uit. Daarbij komt dat bij Rijksmonumenten er geen bezwaartermijn is van 6 weken (waarbinnen wel al met uitvoerende werkzaamheden gestart mag worden), maar een beroepstermijn via de Rechtbank. Gevolg was dat pas eind augustus 2015 echt gestart kon worden. De weersgevoelige werkzaamheden (temperatuur en luchtvochtigheid) konden daardoor niet voor de winter worden afgerond.

Alle werkzaamheden zijn in goed overleg uitgevoerd met de OPSB organisatie in verband met de voorstellingen, die na de zomersluiting gewoon doorgingen. Ook bleef er doorlopend afstemming met het Preadiniusgymnasium. De oplevering heeft uiteindelijk eind juni 2016 plaatsgevonden. Het nodige nawerk (er is minutieus gecontroleerd) resulteerde in volledige afronding in november. Twee kleine onderdelen zullen nog in het voorjaar van 2017 worden uitgevoerd. Het betreft:

- a. het verwijderen van twee koepels aan de achterzijde van het pand. Dit was niet eerder mogelijk, omdat voor de verwijdering van de koepels de OPSB eerst het ruimtegebruik intern moet herschikken
- b. het aanpassen van de verlichting in het voorportaal. Hiervoor bleek nader (historisch) onderzoek nodig.

Voor deze beide onderdelen is een bedrag van 35 duizend euro geraamd als nog uit te geven kosten.

4. Aanbestedingsprocedure

De aanbesteding heeft in goed overleg met de afdeling Inkoop plaatsgevonden en is volledig digitaal afgewikkeld via commerce-Hub. Uit de op 27 februari 2015 geopende digitale aanbiedingen bleek dat Geveke de beste aanbieding had gedaan. Na afloop van de Alcatelperiode is het werk aan Geveke gegund.

5. Moment van gereedkoming, ingebruikneming

De Stadsschouwburg is gedurende de gehele renovatie – behoudens de zomersluiting, die in verband met de verbouwing van binnen enkele weken langer was dan normaal – in bedrijf gebleven. Op 28 juni 2016 is een eerste proces verbaal van Opneming opgesteld.

6. Totaal definitieve kosten

Om te kunnen bepalen welk budget nodig was, is begin 2014 door architect Holstein (specialist m.b.t. monumenten) een raming opgesteld. Deze kwam uit op een totaal van 1,455 miljoen euro (zie onderstaand overzicht).

Ervan uitgaande dat er een Brim-subsidie zou komen voor het subsidiabele deel van de cascorenovatie werd ingeschat dat er in totaal ruim 1,5 miljoen euro beschikbaar zou komen. In onderstaande tabel zijn de feitelijke kosten van de cascorenovatie weergegeven als mede de opbouw van het beschikbare budget en het verwachte resultaat.

Overzicht kosten opgedeeld naar kostensoorten (bedragen incl. BTW)		Raming	Feitelijke kosten					
			Aanneemsom en opdrachten	Meerwerk	Totale Kosten	Betaald	Nog te betalen	
Uitgevoerde werkzaamheden								
1.	Algemene kosten en bouwplaatskosten	240.000	240.985	87.589	328.574			
2.	Gevelsrestauratie	545.000	562.299	120.720	683.019			
3.	Dakherstel / restauratie / isolatie	330.000	258.198	37.028	295.226			
4.	Diverse (bliksembeveiliging, etc.)	40.000	75.781	26.229	102.010			
5.	Duurzaamheidsmaatregelen	100.000						
6.	Stelpost /Onvoorzien werkzaamheden		-	91.418	91.418			
	subtotaal	1.255.000	1.137.263	362.985	1.500.248			
	Dakisolatie / achterzetbeglazing(*)		104.544	-	104.544			
			1.032.719	362.985	1.395.704	1.338.841	56.863	
6.	Adviseurskosten	125.000	81.633	13.045	94.678	94.678	-	
	subtotaal	1.380.000	1.114.352	376.030	1.490.382	1.433.519	56.863	
7.	Onvoorzien / diverse kosten	75.000			6.670	6.670	-	
8.	Brandschade				25.852	25.852	-	
	totaal raming	1.455.000						
	Subtotaal uitgevoerde werkzaamheden		1.114.352	376.030	1.522.904	1.466.041	56.863	
Nog uit te voeren werkzaamheden								
1.	Verwijdering koepels achter / aanpassing verlichting voorportaal (**)						35.000	
2.	Actualisering meerjarenonderhoud n.a.v. cascorenovatie i.o.m. GMF						5.000	
3.	Nazorg en administratieve afwikkeling aardbevingsschade						20.000	
	subtotaal nog uit te voeren werkzaamheden						60.000	
	Totaal betaald					1.466.041		
	Totaal nog (uit te voeren) en nog te betalen						116.863	
TOTALE KOSTEN							1.582.904	
(*)	Deze uitgaven worden separaat via het Gresco verantwoord							
(**)	Deze opdracht wordt pas verstrekt als de Brim-subsidie volledig is afgerond en ontvangen							
Beschikbaar budget								
1.	Jaarrekening 2013				1.200.000			
2a.	Ontvangen Brim-subsidie (90%)				327.934			
2b.	Nog te ontvangen Brim-subsidie (10%)					36.437		
3.	Uitkering Brandschade				19.700			
	Totaal ontvangen				1.547.634		1.547.634	
	Totaal nog te ontvangen					36.437	36.437	
TOTAAL BESCHIKBAAR BUDGET							1.584.071	
VERWACHT RESULTAAT							1.167	

Het project wordt afgesloten met een positief resultaat van naar verwachting ruim één duizend euro. Dit resultaat zal worden meegenomen in jaarrekening 2017.

7. Verschillenanalyse

De post meer- en minderwerk voor de renovatie het casco van de Schouwburg is aanzienlijk. De hoofdmoot van dit meer -en minderwerk wordt veroorzaakt door de drie onderstaande posten en/of omstandigheden .

Overig meerwerk valt onder de noemer onvoorzien dan wel extra opdrachten door opdrachtgever/gebruiker.

A. Nadere eisen voor het verkrijgen van de omgevingsvergunning.

De aanbestedingsprocedure was eerder afgerond dan de procedure voor het verkrijgen van de omgevingsvergunning voor het Rijksmonument. In de aanbesteding konden de derhalve aanvullende voorwaarden voor het verkrijgen van de omgevingsvergunning niet meer worden meegenomen. De opdrachten hiervoor zijn derhalve pas na de opdracht verstrekt. Een overzicht van de extra (en ook vervallen) opdrachten is in onderstaande tabel opgenomen.

Aanpassingen opdracht na aanbesteding		Bedrag (incl. btw)
1.	Vervallen stoep	-15.061
2.	Wijzigen lichtstraten	43.849
3.	Beglazingswerkzaamheden	20.224
4.	Uitbreiding valbeveiliging	1.990
5.	Tijdelijke voorzieningen lichtstraten	6.273
6.	Vergulden harp	1.895
7.	Beglazingswerkzaamheden	4.014
Totaal		63.184

B. Verrekenbare posten

Vanwege de omvang van het project diende conform de gemeentelijke richtlijnen een openbare aanbesteding gehouden te worden. Om de aannemers dezelfde informatie te verstrekken zijn in het bestek voor diverse onderdelen verrekenbare hoeveelheden opgenomen. Voor het bepalen van de hoeveelheden is de schouwburg (met hoogwerker) zorgvuldig geïnspecteerd. De uit te voeren werkzaamheden waren echter pas na de sloop- en straalwerkzaamheden exact te beoordelen.

Verrekenbare hoeveelheden zijn in het bestek voor de volgende onderdelen opgenomen:

- a. herstel houtrot kozijnen en lijsten,
- b. herstel metsel- en voegwerk en
- c. herstel stucwerk en lood/zinkwerken.

Met name aan het stucwerk moest na het straal- en sloopwerk ontzettend veel gebeuren om weer een gezonde ondergrond voor de afwerklagen te krijgen. In onderstaand zijn overzicht is het meerwerk per verrekenbare post weergegeven

Meerwerk per verrekenbare post		Bedrag (incl. btw)
1.	Meerwerk loodwerk	26.202
2.	Herstel stucwerk	63.150
3.	Houtrot kozijnen daklijsten	14.709
4.	Herstel metsel- en voegwerk	-1.630
5.	Gevellijst	12.670
6.	Herstel betonwerk balustrade	3.229
7.	Afschotlagen buitenkozijnen	2.390
Totaal		120.720

C. Stagnatie (buiten de schuld van de aannemer) – doorwerken in winter :

De omgevingsvergunning werd pas na 8 maanden verstrekt. In de planning en aanbesteding was uitgegaan van 6 maanden. Toen er qua vergunning gestart kon worden diende er rekening gehouden te worden met de examenperiode van het naastgelegen Praediniusgymnasium (geen lawaaiwerkzaamheden).

De bouwvertraging kwam hiermee op twee maanden en doordat de straal- en sloopwerkzaamheden pas na de bouwvak starten, kwamen hiermee de weersafhankelijke werkzaamheden (dakdekkerswerk, stuc- en schilderwerk) in de winterse periode te vallen. Met de aannemer is in goed overleg besloten om (ook vanwege de start van het interieurgedeelte in de zomervakantie 2016) de steigers “in te pakken” en de werkvloer te verwarmen zodat er in de winterse periode doorgewerkt kon worden.

Ook is besloten de bitumineuze dakbedekking boven de zaal niet te slopen maar te laten liggen als nood laag vanwege het risico van lekkages en aantasting van de kunstschildering op het plafond. Door het laten liggen van de dakbedekking diende er extra ventilatie in de tussenlaag met het nieuwe zinken dak aangebracht te worden om inwendige condensatie te voorkomen. In onderstaand overzicht van deze kosten.

Meerkosten als gevolg van stagnatie		Bedrag (incl. btw)
1.	Wijzigen zinkwerk i.v.m. ventilatie	37.028
2.	Stagnatiekosten / winterdoorwerkproject	54.450
3.	Verletkosten aanpassen steiger	1.195
4.	Bouwplaatskosten	31.944
	Totaal	124.618

8. Afwikkeling meer- en minderwerk

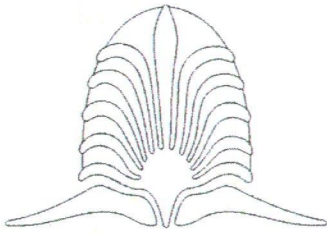
Zie onder 7. Verschillenanalyse.

9. Handelwijze t.a.v. onder- en overschrijdingen

Alle door de aannemer ingebrachte over- en onderschrijdingen zijn beoordeeld door de architect en de bouwkundig toezichthouder en vervolgens in het bouwoverleg besproken. In het meer- en minderwerkoverzicht zijn de besluiten ten aanzien van over- en onderschrijdingen vastgelegd.

10. Fiscale aspecten

Geen bijzonderheden.

HOLSTEIN
restauratie architectuur

Kantoren Insulinde
Bankstraat 42 J
9715 CD Groningen
tel.: 050 5770059
fax: 050 5771904

info@holstein-restauratie.nl
www.holstein-restauratie.nl

BEELD & TEKST VERSLAG

Casco restauratie

STADSSCHOUWBURG te GRONINGEN

Werknummer 0258

D.d. 03.01.2017

BEELD & TEKST VERSLAG

Casco restauratie

STADSSCHOUWBURG te GRONINGEN

Werknummer 0258
D.d. 03.01.2017

Opdrachtgever:

Gemeente Groningen, SSC – VGM
De heer H. Hoving
Postbus 584, 9700 AN Groningen
Telefoon: 050 3676025
E-mail: herman.hoving@groningen.nl

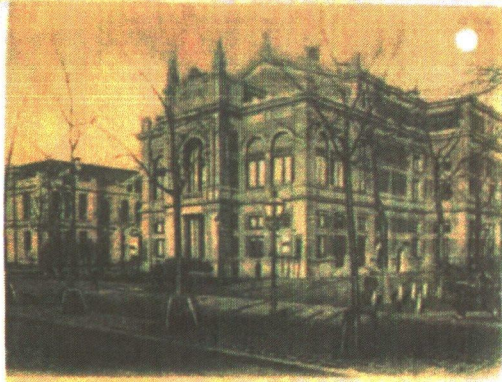
Architect, directie:

Holstein Restauratie Architectuur
De heer ir K. Holstein
Bankastraat 42 J, 9715 CD Groningen
Telefoon: 050 5770059
E-mail: kholstein@holstein-restauratie.nl

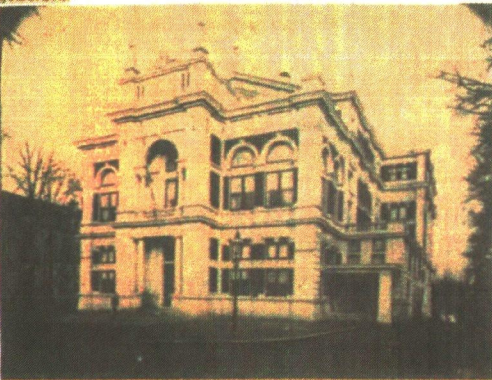
INHOUDSOPGAVE

Pag. 01	Omslag
Pag. 02	Titelblad
Pag. 03	Inhoudsopgave
Pag. 04	01. De metamorfose tussen 1883 & 1984
Pag. 05	02. Gebreken voor restauratie, 2014
Pag. 09	03. De restauratie, 2015 – 2016

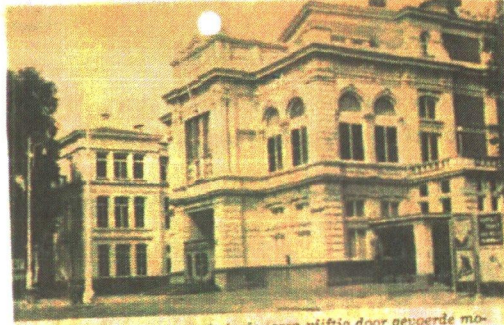
PAR. 01. DE METAMORFOSE TUSSEN 1883 & 1984

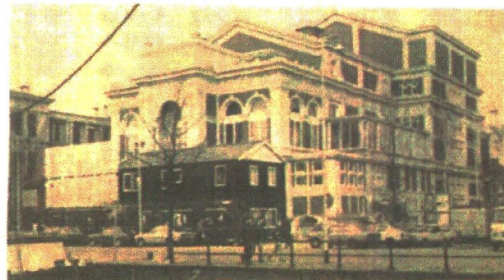
Een beeld van de Stadsschouwburg zoals die in de eerste jaren na de ingebruikneming in 1883 was. Wie deze afbeelding vergelijkt met de foto van de huidige situatie zal constateren dat het gebouw vergeleken met honderd jaar geleden duidelijk grootschaliger is geworden.

Zo zag de Stadsschouwburg eruit nadat in 1904 aan beide zijken van het gebouw (naast de parterre loges) een uitbouw voor de garderober had plaats gehad.

De Stadsschouwburg na de in de jaren vijftig door gevoerde modernisering. Zie met name de entreepartij.

Het gebouw zoals het er nu staat. De in 1904 aangebouwde zijleugel zijn bijna volgebouwd. En het toneelhuis heeft er als het ware een verdieping bijgekregen. Een goed beeld van de nieuwe situatie zal overigens pas worden verkregen als de bouwketen op de voorgrond verdwenen zijn.

Schouwburg

Na ruim zeven en half jaar

'nieuwe'

Na de vorige renovatie tussen 1976 en 1984, werd in de noordelijke pers aandacht besteed aan de metamorfoses die de Stadsschouwburg in de afgelopen 100 jaar had ondergaan.

Historische panden met intensief en periode afhankelijk gebruik blijven onderhevig aan nieuwe eisen en bouwtechnische veroudering.

PAR. 02. GEBREKEN VOOR RESTAURATIE, 2014

Na 30 jaar, sinds de laatste renovatie, bleek de onderhoudstoestand van de Stadsschouwburg dusdanig, dat een grondige restauratie van het casco wederom noodzakelijk was.

Gescheurd en bijgelapt lood op de gevellijsten.

Doorgeplakt bitumen over dak en in de goot, met openstaande naden en bijlapwerk.

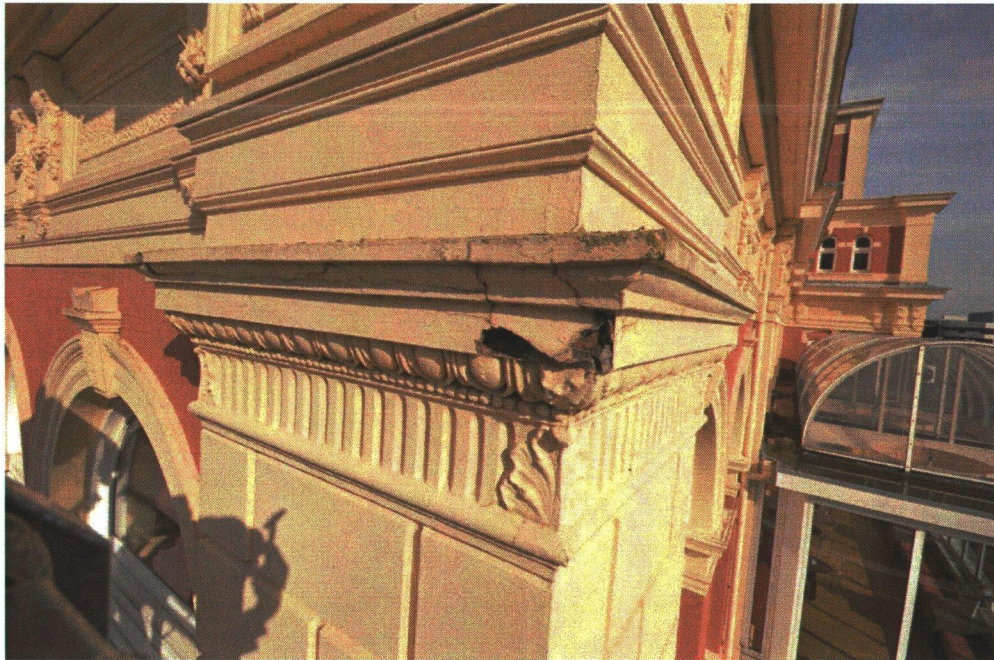
Bovendien over een dakvlak van 1883, oorspronkelijk met zink bedekt.

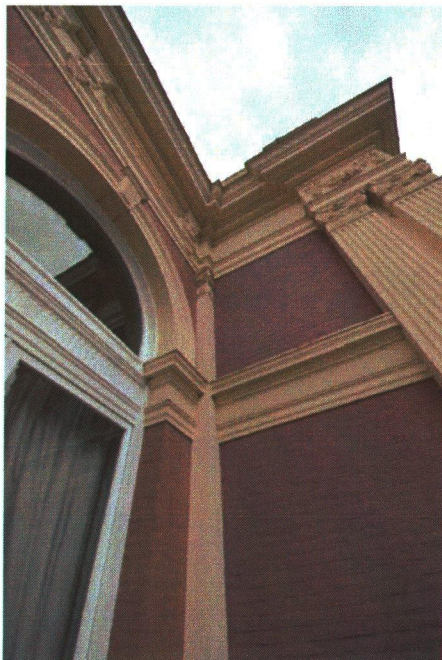
Slecht schilderwerk en
lekkе goten, leiden tot
verrot hout in de
gootlijsten.

De onderdorpels van ramen waren compleet verrot.

Scheurvorming in het stukadoorwerk van gevellijsten met schade in het achterliggend metselwerk.

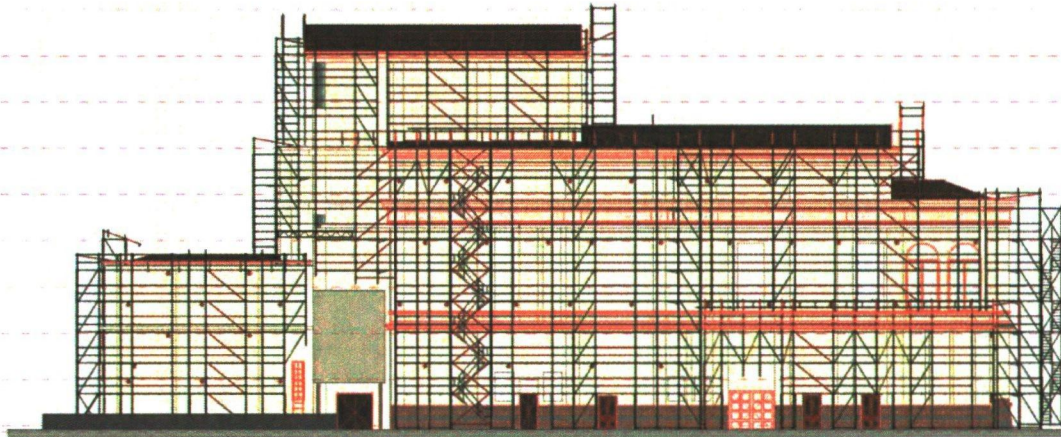
Verskillende kleuren, geen historische samenhang in het schilderwerk van de gevelvlakken.

De lichtkoepels van de zijserres waren niet duurzaam en architectonisch erg aanwezig.

PAR. 03. DE RESTAURATIE, 2015 – 2016

Een veilige bouwplaats creëren voor toegang van alle onderdelen.

ST_3 LZG LINKER ZIJGEVEL

Daarvoor werd een steigertekening gemaakt.

De Stadsschouwburg is voorzien van steiger met doek en later folie zodat in de winterperiode doorgewerkt kon worden. Dit beeld kreeg in de media veel aandacht omdat het ingepakt zou kunnen zijn door de beroemde kunstenaar Christo.

Het lood over de
gevellijsten werd
geheel vervangen.

Met veel zetwerk
langs de
projecterende
pilasters.

Reconstructie van het zink dak, op het 1883 deel. Aanbrengen onderconstructie.

Aanbrengen van het zinken roevendak.

Herstel van verrot hout met behoud van zoveel mogelijk origineel materiaal.

Bij compleet vergane delen werden houten delen vervangen in soortgelijk materiaal en profilering.

Raam- en kozijnhout hersteld. Bovendien werd het glas vervangen door hoog rendementsglas.

Zeer slecht stukadoorwerk werd tijdens de werken geheel afgekapt en het onderliggend metselwerk kon daarbij hersteld worden.

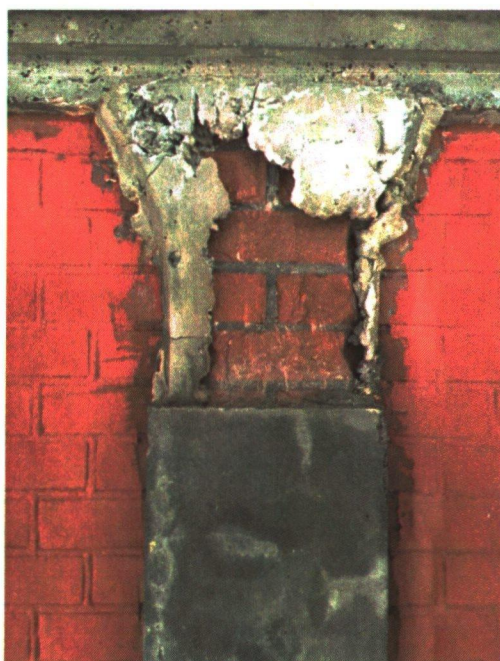
Tijdens de werken grote delen van het schilderwerk compleet verwijderd. Tevens werd dan de echte schade daarachter zichtbaar.

Herstel achterliggend metselwerk, raaplagen en afwerklagen aanbrengen.

De afbeelding van
Regentes Emma als
beëindiging van de
middenrisaliet hersteld.

Slechte kapitelen, klaar voor reconstructie.

Reconstructie van de halve rondboog
boven het balkon.
De bladmotieven met kralen zijn deels
opnieuw vastgezet en deels met behulp
van mallen opnieuw gemaakt en
vastgezet.
Het bladmotief is ter plaatse uit de
hand weer gereconstrueerd door een
restauratie stukadoor.

Zwaar beschadigde kapitelen naast en boven de entree.

Tijdens de uitvoering is besloten om 4 stuks kapitelen geheel nieuw te maken. Van een nog goede kapiteel is een mal gemaakt van kunststof

Vorbereidende werkzaamheden voor het plaatsen van de kapitelen.

Het resultaat van een opnieuw gegoten kapiteel met behulp van de kunststof mal.

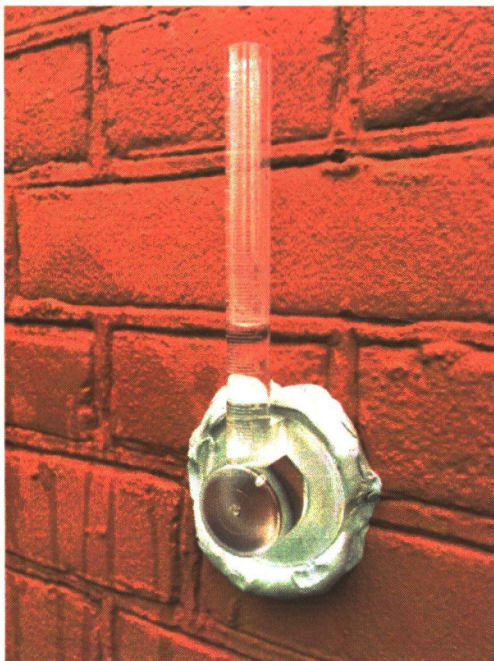
De gereconstrueerde kapitelen vlak voordat het geheel wordt afgeschilderd.

Schilderwerk in uitvoering.

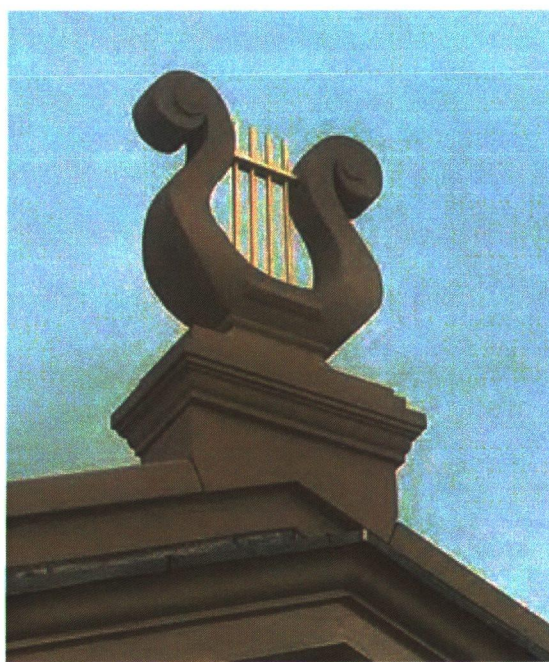
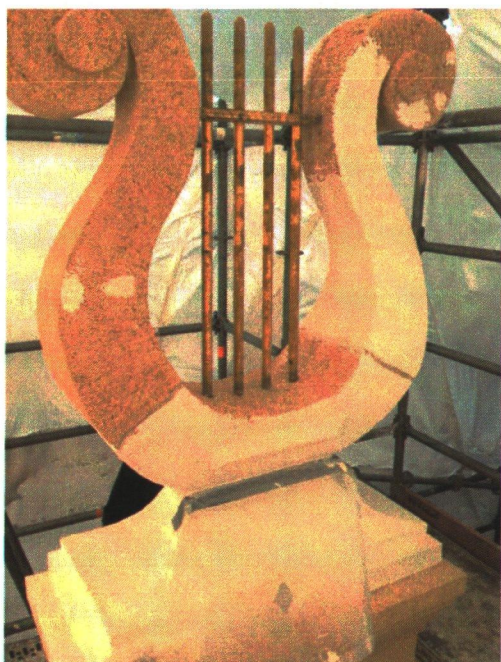
Gestreefd werd naar een
ingetogen sjeek beeld.
Daarvoor werden
proefstukken opgezet.

Schilderwerk belast en getest met een waterkolom.

De zijserres voorzien van hoge rendementsisolatie beglazing en in kleurstelling en vorm. Ondergeschikt gemaakt aan het hoofdgebouw.

De harp werd hersteld en verankerd aan het onderliggend metselwerk in verband met de aardbevingen in Groningen. De Messing delen zijn opnieuw verguld met bladgoud.

Nadat de werkzaamheden gereed zijn wordt de steiger met de bijbehorende beschermende folie verwijderd.

De schouwburg is weer geheel zichtbaar en klaar om in gebruik genomen te worden.

EINDE VERSLAG 0258, d.d. 03.01.2017

Holstein Restauratie Architectuur, Kantoren Insulinde, Bankastraat 42J 9715 CD Groningen